

T. Torej je celiti sanare, sanum (salvum, integrum) aliquem reddere; celovati osculari, salutare (küssen, herzen), celovanje salutatio (pariter convenit etymologice cel' (integer) cum salvus, salvum i. e. integrum aliquem velle, — Kop. Glag. Cloz.)

U. Ali imajo drugi Slovani tudi te besedici s povedanim razločkom?

T. Sploh ste znane vsim, le da bližnji naši sosedje pravijo sav (vas), sva, sve namesti našega ves, vsa, vse, ktero se lepše vjema s staroslovensko obliko. — In kakor se znamenja tretja ali presežna stopnja s celo, zelo ali zlo lep, tako se sklepa v višji stopnji tudi ves ali vsega: vsemogočen ali vsegamogočen, vsegavedin itd.

Podučno berilo za mladost.

IV.

R e d.

Pregovor pravi: „Red je duša vseh reči“, to je: vse, kar človek dela in stori, naj dela in stori po redu, da mu bo delo teknilo in koristilo. Red pa ni samo potrebna, ampak tudi prav lepa reč. Če je človek pokoren in priden, je lepo; ravno tako lepo pa je tudi, če je reden. — Kdaj kmet orje in seje? Ako bi kmet v pravem času ne oral in sejal, ali bi delal po redu? Gotovo ne, in sicer zato ne, ker bi ne delal v pravem času. Vsa narava nam kaže in tudi lastni nagib nas opominja, da naj po dnevu delamo in po noči počivamo. Ako pa bi kdo namesti po dnevu, pa po noči delal, in po dnevu počival, bi ne bilo po redu. Kadar odzvoní k božji službi, gremo v cerkev; če pa še kdo zunaj cerkve postopa in pride pozneje v cerkev, ali je taki človek reden? Pa tudi ta bi ne delal po redu, če bi v cerkvi kaj takega delal, kar se v cerkvi ne spodobi. Kako moramo tedaj delati, da bomo vse po redu delali? Mi moramo vse delati in storiti v pravem času in na pravem kraju. To pa še ni vse. Če pridemo v kako hišo, in tukaj vidimo, da so vse reči križem in narobe, tako, da komaj stopamo, ali moremo reči, da je v taki hiši redno? Kjer je redno, je tedaj vse na pravem kraju. Kje imajo čevlji in škorne svoj kraj, na klopi, ali pod klopjo? Kam denemo praznične oblačila, ko jih v nedeljo zvečer slečemo? Kam denemo orodje, ki ga ne ra-

bimo? Vsako reč moramo djati na svoj kraj, zato, da tudi vemo za njo, kadar jo potrebujemo. Dober red pa tirja še kaj več. Poglejmo in poslušajmo mlatiče, ki mlatijo. Kaj ne! vsi morajo eden za drugim cepce vzdigovati in pritiskati; če le eden prezgodaj ali prepozno vdari, se viža zmeša, in vse gre neredoma. Tako je človek tudi lahko nereden pri jedi, pri pisanji in pri vsakem delu, ki ga opravlja. Redni človek dela in stori tudi vse pravomerno. — Kdor je reden, opravlja svoje delo veliko hitreje in bolje, kakor drugi, ki ne dela po redu; redni pa tudi dobro obrača dragi čas, in je vesel in zadovoljen, se odtegne mnogim nesrečam in zopernostim, ter si pridobuje čast in veljavo. — Kdor hoče viditi naj lepši red, naj le prav pazljivo premišljuje božje stvarjenje. Bog daje solnce in dež, in razvija pomlad in leto, jesen in zimo v pravem času. Tudi dan in noč se verstita redoma. Vse brezštevilne in neizmerne stvari na širokem nebu so na svojem pravem kraju in hodijo po svoji odločeni poti. Tako vse po redu je tudi na zemlji. Živali, rastline in kovine imajo svoje pravo mesto; divje živali so v gozdu in pusčavi, krotke pa so pri človeku; težka buča raste na tleh, mali želod pa na velikem drevesu; rodovitna zemlja je blizu na verhu, kovine pa so shranjene globoko v zemlji. Oj, kako v naj lepšem redu je vsaka naj manjša in naj večja božja stvar! Občudujmo prelepo božje stvarjenje, in učimo se reda od njega!

Prebodene ušesa.

Neumno in neusmiljeno se nam zdi, če slišimo in vidimo, da si divjaki nosnice prebadajo in svoj život kinčajo s takimi rečmi, ktere jim bolečine napravljajo i. t. d. Ravno tako so pri nas tudi prebodene ušesa.

Tu pa tam so osnovane družbe zoper terpinčenje žival, in otrokom se zelo priporoča, kako da naj nobene naj manjše živalice nepotrebno ne terpinčijo; to je zares lepo in hvalno. Zraven tega pa vendar pustimo, da se nježnim deklicam zavoljo same nečimernosti prebadajo ušesa in nepotrebne bolečine napravljajo. Večkrat se zgodi, da k prebodenim ušesom pritisne prisad, otekline in drugi taki hudi nasledki, posebno ker to delo opravlja večidel kaka perva prosta ženska, ki ji ni drugega mar, kakor hvala, da zna ušesa prebadati. Čudno je, da je mati, ki sicer svojega ljubega otročička vsake naj manj škodljive sapice skerbno varuje, tako brezčutna, da se ji ne smili mali revček, ki se zvija v rabeljnovih rokah. In kaj je